

Ønsker full kontroll over bruken

PUBLISERT 7. januar 2014

ENGASJERT I UNGDOMSBLIKK: Psykolog Catharina Wang (fra venstre), Maria Fredriksen Kvamme ved Utekontakten i Tromsø, sosialantropologene Reni Wright og Trond Waage.
Foto: Lars Åke Andersen

– Jørgens film er en del av datamaterialet til en avhandling som ennå ikke er utgitt. Vi har et overordnet ansvar for dette datamaterialet og ønsker full kontroll over bruken av det. Det har vi ikke dersom filmen bearbeides og legges ut på nett.

Det sier sosialantropologene Trond Waage og Siren Hope til Psykologtidsskriftet. Waage er ansvarlig for filmkurset Ungdomsblikk, Hope skriver på avslutningen av en avhandling om Ungdomsblikk, som hun kjenner både som forsker og kursleder.

– Vi tenker at det i utgangspunktet er helt greit at filmen «Meg» vises til et større publikum. Alle partene som er involvert, er enige i det, og ikke minst er vi som fagfolk overbevist om at Jørgen Lom har et avklart forhold til de livserfaringene som filmen handler om.

Men det kan finnes tilfeller der visning og bruk av filmen kan være mer komplisert, understreker Waage og Hope. Å legge filmen ut på nett i en bearbeidet versjon er et eksempel på et slikt tilfelle, mener de.

– For det første: Om filmen bearbeides, vil den fremstå som noe annet enn en Ungdomsblikk-film. Regissøren i Klikkmonster, som har samarbeidet med Dagbladet.no, foreslår en bearbeiding av filmen som vil bidra til «forskjønning» og en mer effektiv fortellerstil. Hele poenget med Ungdomsblikk er jo at ungdommene selv skal lage film ut fra de ressurser, interesser og estetiske prinsipper de måtte ha., og ikke ut fra en profesjonell redigerers ressurser, interesser og estetiske vurderinger. For det andre, og dette er det avgjørende momentet her, så handler det om å forstå at når en bruker filmmateriale innenfor en forskningssammenheng er premissene annerledes enn ved kommersiell, kunstnerisk eller solidarisk filmproduksjon. I personvernloven §15, som NSD baserer seg på, står det at datamateriale ikke kan overlates til noen andre for lagring eller bearbeidelse. Dette taler klart imot at en legger ut en bearbeidet versjon av en Ungdomsblikk-film på nett, uavhengig av hva vi og ungdommene måtte mene om saken sier Waage og Hope.

FORSKER PÅ UNGDOMSBLIKK:
Sosialantropolog Siren Hope.

Det viktigste etiske grepet som gjøres ved Ungdomsblikk-prosjektet, er ifølge Waage og Hope at kurslederne innleder et reelt samarbeid med «informantene» sine.

«- Vi følger standard etiske regler innenfor samfunnsforskning»

**Trond Waage og Siren Hope,
ansvarlige for Ungdomsblikk**

– Vi lager filmene sammen med dem, de blir kjent med oss og vi med dem, og derigjennom prøver vi ut grensene til hverandre samtidig som vi bygger tillit. Metoden setter dem i førersetet for hva de vil fortelle, vi er katalysatorer som hjelper dem å komme fram med sine fortellinger. I tillegg følger vi standard etiske regler innenfor samfunnsforskning, sier Waage og Hope.

– Prosjektet er godkjent ved NSD, og de har strenge regler knyttet til personvern og datalagring. Vi henter informert samtykke fra ungdommene som deltar på kurset (og foresatte dersom ungdommen er under 18 år), og deltagelse er frivillig. NSD har godkjent kontrakten vi har inngått med ungdommene om at det er vi som har opphavsrett til filmene, men når det gjelder offentlige visninger av filmene, skal både ungdommen selv og vi i teamet godkjenne, dersom det er utenfor en undervisnings- og forskningssammenheng. Det har vært offentlige visninger ved universiteter og til og med kjøp av Jørgen Loms film for bruk i utdanning av barnevernsarbeidere. Dette har Jørgen og vi godkjent – i disse tilfellene har vi spesifisert rammene for bruk, den kan kun brukes i undervisningssammenheng, sier Trond Waage og Siren Hope.

UNGDOMSBLIKK

- Filmkurs for risikoutsatt ungdom
- 60 ungdommer har laget 55 filmer
- På hvert kurs deltar vanligvis 4-10 ungdommer, 2 ungdomsarbeidere og 2 kursledere/forskere
- Kurs holdes i samarbeid med blant annet Nav, Utekontakten, helsesøstertjenesten og Oppfølgingstjenesten for videregående skole
- Finansiert av Sosial- og helsedirektoratet, RBUP-Nord, SANKS (Samisk Nasjonalt Kompetansesenter), Universitetet i Tromsø (i form av ph.d.-stipend) og Sparebank1 Nord-Norges gavefond
- Flere kurs starter opp i 2014 for ungdom med medisinsk uforklarlige symptomer

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 51, nummer 1, 2014, side